JYX JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Kotilainen, Noora; Pellander, Saara

Title: Väärännäköiset pakolaiset vaarallisina vieraina : pakolaisten mediakuvat ja koettu turvallisuus

Year: 2021

Version: Published version

Copyright: © 2021 Kirjoittajat ja SKS

Rights: CC BY-NC-ND 4.0

Rights url: https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/

Please cite the original version:

Kotilainen, N., & Pellander, S. (2021). Väärännäköiset pakolaiset vaarallisina vieraina : pakolaisten mediakuvat ja koettu turvallisuus. In L. Assmuth, V.-S. Haverinen, E.-K. Prokkola, P. Pöllänen, A. Rannikko, & T. Sotkasiira (Eds.), Arjen turvallisuus ja muuttoliikkeet (pp. 155-179). Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Tietolipas, 269. https://oa.finlit.fi/site/books/e/10.21435/tl.269/

Arjen turvallisuus ja muuttoliikkeet

Toimittaneet
Laura Assmuth, Ville-Samuli Haverinen,
Eeva-Kaisa Prokkola, Pirjo Pöllänen,
Anni Rannikko ja Tiina Sotkasiira

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura • Helsinki • 2021

TIETOLIPAS 269

Teos on Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran nimeämien asiantuntijoiden tarkastama.

VERTAISARVIOITU
KOLLEGIALT GRANSKAD
PEER-REVIEWED
www.tsv.fi/tunnus

© 2021 Laura Assmuth, Ville-Samuli Haverinen, Eeva-Kaisa Prokkola, Pirjo Pöllänen, Anni Rannikko, Tiina Sotkasiira ja SKS

Lisenssi CC BY-NC-ND 4.0 International

Kannen suunnittelu: Anne Kaikkonen / Timangi
EPUB: Tero Salmén

ISBN 978-951-858-410-3 (nid.)
ISBN 978-951-858-411-0 (EPUB)
ISBN 978-951-858-412-7 (PDF)

ISSN 0562-6129 (nid.)
ISSN 2670-2584 (verkkojulkaisut)

DOI https://doi.org/10.21435/tl.269

Teos on lisensoitu Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 International -lisenssillä. Tutustu lisenssiin englanniksi osoitteessa https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/ tai suomeksi osoitteessa https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.fi.

Teos on avoimesti saatavissa osoitteessa https://doi.org/10.21435/tl.269 tai lukemalla tämä QR-koodi mobiililaitteella.

TEHTY SUOMESSA
PRODUCERAD I FINLAND

Hansaprint Oy, Turenki 2021

Väärännäköiset pakolaiset vaarallisina vieraina

Pakolaisten mediakuvat ja koettu turvallisuus

Noora Kotilainen
https://orcid.org/0000-0001-7047-754X

Saara Pellander
https://orcid.org/0000-0002-0432-4390

Median esitykset maahanmuutosta luovat mielikuvia, vaikuttavat asenteisiin, käsityksiin turvallisuudesta, koettuun turvallisuuteen ja jopa maahanmuuttoasioita koskevaan päätöksentekoon. Erityisesti kuvalliset esitykset muokkaavat muuttoliikemielikuvia (Bleiker ym. 2013; Hyndman 2000; Malkki 1996). Vuoden 2015 ”Euroopan pakolaiskriisi” hahmottui mediassa voimakkaasti kuvallisena (Chouliaraki 2017; Georgiou ja Zaborowski 2017). Tyypillisesti pakolaiset on tavattu esittää kasvottomina massoina maahanmuuton uhkaa korostavissa kuvissa, sekä toisaalta kuvissa, jotka näyttävät heidät fyysisen haurauden, kärsimyksen ja passiivisuuden ympäristöissä (Chouliaraki 2017; Chouliaraki ja Stolic 2017; Johnson 2018). Euroopan pakolaisten vastaanottokriisi toi kuitenkin näköpiiriimme erilaista, totutusta poikkeavaa kuvastoa: kuvia selfieitä ottavista ja muodikkaasti pukeutuneista, älypuhelimia käyttävistä nuorista miehistä (Bellanova ym. 2016; Chouliaraki 2017; Leurs ja Ponzanesi 2018; Risam 2018).

Käsittelemme tässä luvussa turvapaikanhakijoiden ulkonäköön liittyvää julkisuudessa, erityisesti mediassa, käytyä keskustelua heidän ansaitsevuudestaan ja motiiveistaan. Keskusteluun osallistuivat ahkerasti nimenomaan niin sanotut muukalaisvihamieliset poliittiset toimijat, etenkin perussuomalaiset (PS) poliitikot. Tarkastelemme, miten älypuhelimia käyttävistä ja katsojien kanssa suhteellisen saman näköisistä turvapaikanhakijoista rakennettiin tuolloin uhkaavia, vaikkei heitä esitettykään perinteisen kasvottomien massojen uhkakuvaston kautta. Lähtökohtamme on pohtia, mikä älypuhelinta käyttävässä ja ajanmukaisesti pukeutuvassa turvapaikanhakijassa ärsytti

https://doi.org/10.21435/tl.269

ja miten uudenlaiseksi koettu kuvasto suhteutuu historialliseen pakolaiskuvastoon. Tarkastelemme pakolaisuuden ja maahanmuuton visuaalisten mediaesitysten suhdetta ihmisten välisten (globaalien) rajojen muodostumiseen sekä turvallisuuteen, turvallisuuden tunteisiin ja uhkaan[1].

Analyysimme osoittaa, kuinka pakolaiset, jotka eivät kuvissa näyttäydykään tyyliltään vieraina ja erilaisuutensa kautta uhkaavina vaan monin tavoin samanlaisina kuin heidän katsojansa, koetaan silti – tai juuri sen vuoksi – uhkaavina. Lähestymme turvapaikanhakijoiden häiritseväksi koetusta ulkomuodosta käytyä keskustelua muodin ja habituksen sekä muukalaisuuden teoreettisten käsitteiden avulla, joita avaamme tarkemmin toisessa alaluvussa.

Tarkastelemme pakolaisuuteen liittyvää keskustelua ja tyypillisiä kuvaustapoja nykymediassa vuoden 2015 laajamittaisen maahanmuuton kontekstissa. Olemme analysoineet muun muassa *Helsingin Sanomien*, *Suomen Kuvalehden* ja *Iltalehden* artikkeleita vuosilta 2015–2017 turvapaikanhakijoihin ja pakolaisuuteen liittyen. Kontrastoimme nykyajan luentoja pakolaisten ulkonäöstä historiallisesti kontekstualisoivalla otteella. Historiallisena aineistonamme ovat *Suomen Kuvalehden* pakolaisuutta ja pakkomuuttoa käsittelevät, kuvia sisältävät artikkelit 1930-luvun lopulta 2000-luvulle. Tutkimusaineistomme sisältää *Suomen Kuvalehden* artikkelit vuodesta 1939 vuoteen 2000. Hakusanoinamme olivat ”pakolainen”, ”pakolaiset”, ”evakko” ja ”evakot”.

Tätä historiallista taustaa vasten kontekstualisoimme nykyisiä tapoja esittää pakkomuutto kuvissa ja tarkastelemme turvapaikanhakijoiden habituksesta syntyneitä keskusteluja. Aineistossamme korostuvat artikkelit, joissa äänessä ovat poliitikot, koska näemme näiden puheenvuorojen painoarvon suurempana kuin vaikkapa kansalaisten mielipidekirjoitusten. Historiallisessa aineistossa poliitikkojen äänet jäävät pienempään rooliin.

Olemme tehneet sisällönanalyysia ja eritelleet erityisesti ulkonäköön ja ansaitsevuuteen liittyviä keskusteluja. Tarkastelemme mediakeskusteluja mediavälitteisinä kohtaamisina: turvapaikanhakijoiden ulkonäkö välittyy suurelle yleisölle median kuvien kautta, ja keskustelemalla aiheesta mediassa poliitikot vahvistavat tietynlaisia käsityksiä. Emme tee kuva-analyysiä, vaan keskitymme keskusteluun, jota uudenlainen kuvasto herätti.

https://doi.org/10.21435/tl.269

Esittelemme seuraavaksi pakolaisuuden mediakuviin liittyvää aiempaa tutkimusta. Sen jälkeen avaamme käyttämämme teoreettiset käsitteet. Tämän jälkeen tarkastelemme erilaisia tekijöitä, jotka vaikuttavat uhkakuvien rakentumiseen. Luvun viimeinen alaluku on loppupohdintaa ja keskustelee tuloksista Sara Ahmedin (2000) muukalaisuuden sekä Zygmunt Baumanin (2016) samanlaisuuden ja erilaisuuden käsitteiden kautta.

Pakolaisten kuvat mediassa

Suomalaista maahanmuuttouutisointia on kritisoitu oletettujen uhkien ja riskien liioittelusta (Hellman ja Lerkkanen 2017; Niemi ja Perälä 2018; Vehmas 2012). Tällainen uutisointi korostaa jakoa ”meihin”, jotka ovat uhattuina, ja ”heihin”, joiden väitetään aiheuttavan uhkaa. Uutisoinnissa turvapaikanhakijat esitetään joko aidosti apua tarvitsevina tai sellaisina, jotka yrittävät huijata maahanmuuttojärjestelmää eivätkä ansaitse apua (Niemi ja Perälä 2018). Tämä kaksijakoisuus toistuu myös muuttoliikkeen kuvastossa. Tutkijat jakavat maahanmuuton visuaaliset mediarepresentaatiot kahteen stereotypisoivaan kuvatyyppiin: uhri- ja uhkatrooppeihin (Bleiker ym. 2013; Chouliaraki ja Stolic 2017; Hyndman 2011; Johnson 2011).

Uhrikuvasto on osa sitä journalismia, joka esittää turvapaikanhakijat pääsääntöisesti hyvinä ja apua tarvitsevina. Se keskittyy kuvaamaan kohteitaan fyysisen haurauden ja hädänalaisuuden kautta. Naisten ja lasten kuvat dominoivat tämän tyyppisiä representaatioita, luoden pakolaisuudesta avuttomien ideaaliuhrien mielikuvaa. Lisäksi uhrikuvastossa kotoaan liikkeelle lähtenyt kuvataan kaukaisessa ja ajattomassa, usein (kulttuurisesti, poliittisesti ja materiaalisesti) vieraassa ympäristössä. Näin maailma jakautuu meihin (katsojiin) ja heihin (kärsiviin katsottuihin), joiden todellisuudet ja ominaisuudet vaikuttavat kuvaston kautta hyvin erilaisilta (Chouliaraki 2012; Cohen 2001; Kotilainen 2016; Moeller 1999).

Toinen kuvallinen tyyli on niin kutsuttu uhkatrooppi. Se korostaa muuttoliikkeen mahdollisia kielteisiä vaikutuksia ja uhkia. Kuvaustavassa korostuu tulijoiden määrä, liikkeen mittakaava ja suunta. Kotinsa jättäneet ihmiset ovat usein ylittämässä vesialueita, liikkeessä

https://doi.org/10.21435/tl.269

kohti katsojaa suuntaavina joukkioina. Tähän kuvastoon liittyvät usein mediassa paljon käytetyt metaforiset kehystykset virroista, vyöryistä ja aalloista, eli kontrolloimattomista luonnonvoimista (Arcimaviciene ja Baglama 2018; Horsti 2005).

Epäinhimillistetty vieras muuttuu helposti jopa suoranaiseksi viholliseksi, tahoksi, joka uhkaa paitsi "meidän" resurssejamme myös elämäntapaamme ja turvallisuuttamme. Viime vuosikymmeninä uhkaavien massojen kuvastoon on mediakontekstissa ja poliittisessa puheessa usein liittynyt mielikuvia (sota)rikollisista tai terroristeista (Johnson 2018). Tuoreessa kokeellisessa psykologisessa tutkimuksessa on jopa havaittu, että koehenkilöiden altistuttua kuvastolle, jossa ihmiset esitetään suurina nimettöminä massoina, he kannattivat todennäköisemmin puolueita, joiden poliittinen agenda on muukalaisvastainen (Azevedo ym. 2019).

Vuoden 2015 jälkeen nämä perinteiset uhan ja uhriuden kuvastot ovat jälleen olleet keskeisessä roolissa (Chouliaraki ja Stolic 2017; Georgiou ja Zaborowski 2017; Niemi ja Perälä 2018). Merkittävää vuoden 2015 muuttoliikkeen mediakuvastossa on kuitenkin se, että tavat, joilla pakolaisuutta Euroopassa tuolloin kuvattiin, eivät täysin mahdu edellä kuvattujen visuaalisten trooppien raameihin. Kasvanut pakolaisuus Euroopassa toi mukanaan uudenlaista kuvastoa. Esimerkiksi pakolaisselfiet, liikkeessä olevien ihmisten itse itsestään mobiililaitteillaan ottamat kuvat, hämmensivät ja häiritsivät vakiintuneita mielikuvia siitä, miltä pakolaisen tai turvapaikanhakijan tulisi näyttää ja miten heidän tulisi käyttäytyä (Chouliaraki 2017; Risam 2018).

Tuohon aikaan laajaa keskustelua herättivät myös kuvat, joissa turvapaikanhakijat näkyivät käyttämässä uudenlaista mobiiliteknologiaa (*Helsingin Sanomat* 2015a; 2015b; 2015c). Älypuhelinten merkitystä modernille pakolaisuudelle on käsitelty tutkimuksessa muun muassa turvallisuustekijänä, navigointilaitteena sekä välineenä, joka mahdollistaa yhteydenpidon taakse jääneisiin läheisiin (Gillespie ym. 2018; Harney 2013; Maitland ja Xu 2015). Kuvissa näkyvä älypuhelimen käyttäminen ja omistaminenkuitenkin muuntui julkisessa keskustelussa turvapaikanhakijoiden ansaitsevuutta ja "aitoutta" vastaan käytetyksi lyömäaseeksi, jolla kyseenalaistettiin heidän aitoa avuntarvettaan. Älypuhelimen käytön lisäksi keskustelua ulkonäöstä ja tähän liittyvästä ansaitsevuudesta käytiin myös turvapaikanhakijoiden

https://doi.org/10.21435/tl.269

vaate-, kenkä- ja hiustyyleistä. Keskeistä uudenlaisen kuvaston vastaanotossa olivat myös koetun turvallisuuden ja arjen turvallisuuden teemoihin linkittyvät keskustelut kuvissa näkyvien turvapaikanhakijoiden iästä ja sukupuolesta: huolta herätti, että tulijat vaikuttivat olevan pääsääntöisesti nuoria miehiä. Näitä keskusteluja käytiin Suomen (*Helsingin Sanomat* 2015c; 2016; *Me Naiset* 2015) ohella myös muissa Euroopan maissa, kuten Ruotsissa, Saksassa ja Britanniassa (*Aftonbladet* 2017; *Merkur* 2017; *Daily Mail* 2015; *Metro* 2017).

Tässä diskurssissa, johon osallistuivat erityisesti muukalaisvihamieliset ja oikeistopopulistiset poliittiset toimijat, ”väärännäköiset” turvapaikanhakijat leimattiin paitsi epäansaitseviksi myös uhkaaviksi.

Habitus, muukalaisuus, erot ja samanlaisuudet

Turvapaikanhakijoiden ulkonäköön kohdistuva keskustelu ohjaa ajatukset Georg Simmelin (1986) havaitsemiin muotiin liittyviin erottautumisen ja yhteenkuuluvuuden ristivetoihin. Muoti ja tietyn tyylin omaksuminen ovat Simmelin mukaan yhtäältä pyrkimystä jäljitellä ja tulla osaksi tiettyä ryhmää (luokkaa), toisaalta erottautumista, itseilmaisua ja yksilöllisyyttä. Muodilla onkin Simmelin sanoin kaksoistehtävä: liittää jäsenensä tiettyyn piiriin ja samalla sulkea muut sen ulkopuolelle (emt.). Hieman vastaavasti Pierre Bourdieu (1979) viittaa termillä habitus normeihin ja taipumuksiin, kehossa näkyviin ulkonäöllisiin ja tyylillisiin piirteisiin, sekä käyttäytymiseen. Tietyt piirteet yhdistetään tiettyyn sosiaaliseen, kulttuuriseen tai koulutukselliseen luokkaan, kansallisuuteen, etnisyyteen tai globaaliin regiimiin. Bourdieu esittää, että valta toimii usein alitajuisesti sisäistettyjen ja noudatettujen sosiaalisten normien kautta (emt.). Näemme, että turvapaikanhakijoiden yllättävänä ja totunnaisia rajoja rikkovana hahmotettu habitus ja vallitseviin mielikuviin sopimaton tyyli olivat merkittävällä sijalla siinä, miten keskustelu turvapaikanhakijoista rakentui vuoden 2015 jälkeen.

Turvapaikanhakijoiden ulkoinen habitus – vuoden 2015 suomalaisissa lehtikuvissa laajasti erottuivat muun muassa hupparit, lippalakit, t-paidat, farkut ja vapaa-ajanjalkineet (Kotilainen 2021) – ei kuitenkaan näyttäydy erityisen elitistisenä suhteessa suomalaiseen katuku-

https://doi.org/10.21435/tl.269

vaan. Myös älypuhelin ja modernin viestintäteknologian käyttö julkisessa tilassa on pikemminkin tulokkaita ja kantaväestöä yhdistävä kuin erottava tekijä. Tällöin paljastuukin muotiin, habitukseen ja tyyliin liittyvä erotteleva taipumus: turvapaikanhakijoiden ulkonäkö nähtiin liian nykyaikaisena ja muodikkaana ”heille”, mutta yleisesti kuitenkin varsin tavallisena ”meille”. Tällöin keskustelu paljastaa ajatuksen olemuksellisesta erilaisuudesta, siitä, että turvapaikanhakijat eivät kuulu mukaan: he ovat muukalaisia. Muukalaisen (*étranger, stranger*) tunnistaminen on visuaalisen kohtaamisen kautta tapahtuva tunteisiin perustuva arvio toisen kehosta vieraana, epäilyttävänä, vaarallisena ja uhkaavana (Ahmed 2000). Uhkakuva muukalaisesta rakentuu intersektionaalisesti (Crenshaw 1991) yhdistäen sukupuolta, luokkaa, rotua, uskontoa ja ikää. Erityisesti nuorta, maskuliinista ja rodullistettua ei-valkoista ulkomaalaista pidetään monella tapaa uhkana yhteiskunnalle, erityisesti potentiaalisena rikoksen tekijänä ja jopa terroristina.

Julia Kristevalle (1992) muukalainen on ikiaikainen toinen, joka saa eri aikoina erilaisia ilmenemismuotoja. Vaikka muukalainen yhtäältä asuu keskuudessamme – myös sisällämme, kätkettynä erilaisuutenamme – muukalainen ei ole yksi meistä vaan outo hahmo, jota ei edes haluta sulauttaa ryhmään (emt.). Sara Ahmedin (2000) mukaan muukalainen on joku, joka on väärässä paikassa ja toimii väärällä tavalla, mutta ennen kaikkea hän on hahmo, jonka voimme tunnistaa ruumiillisista piirteistä. Arkisissa visuaalisissa kohtaamisissa tietyt kehot tunnistetaan tutuiksi meikäläisiksi tai oudoiksi ja uhkaaviksi muukalaisiksi. Ahmed kutsuu tätä prosessia ”muukalaisvaaran” (*stranger danger*) tuottamiseksi. Muukalainen ei siis ole vain kuka tahansa tuntematon, vaan nimenomaan visuaalisesti havaittava hahmo, jonka me jo tunnistamme (*recognize*) vieraaksi (emt.).

Modernin muodin, tyylin ja habituksen kautta pakolainen kaappaa osan ajanmukaista meikäläisyyttä omakseen ja sekoittaa näin rajoja meidän ja heidän kehollisesti merkittyjen kategorioiden välillä. Tämä liittyy siihen, mitä Bauman kirjoittaa muukalaisista: he eivät ole ystäviä eivätkä vihollisia, he rikkovat dualistisen kahtiajaon, he eivät ole ”meitä” eivätkä myöskään ”heitä”, täysin tuntemattomia demonisoituja toisia, vaan vieraita keskuudessamme (Bauman 1990, 53). Nämä visuaalisissa kohtaamisissa havaittavat keholliset ja fyysiset

https://doi.org/10.21435/tl.269

erot sekä samankaltaisuudet ja muukalaisen vääränlaisen ruumiillisuuden sekä ulkomuodon turvallisuuden kokemuksiin linkittyvät kysymykset ovat läsnä läpi tämän luvun.

Uhan ja turvattomuuden luomisen tekijät: Sukupuoli

Vuonna 2015 eräs keskeinen keskustelua herättänyt, turvapaikanhakijoiden ulkonäköön, habitukseen ja heidän edustamaansa uhkaan liittyvä piirre oli turvaa hakevien miessukupuoli. Tässä keskustelussa nimenomaan nuorehkojen miesten esitettiin olevan epäansaitsevia, koska heidän oli havaittu olevan fyysisesti vahvan oloisia, terveen näköisiä ja nuorehkoja, josta pääteltiin muun muassa, että heidän tulisi turvapaikan hakemisen sijaan olla taistelemassa sotaakäyvässä lähtömaassaan. (*Iltalehti* 2015; *Suomen Uutiset* 2015; *Tamperelainen* 2015.) Perussuomalainen poliitikko Riikka Slunga-Poutsalo otti kantaa ”elintasosurffareiksi” nimeämiensä ei-toivotuilta näyttävien nuorten miesturvapaikanhakijoiden piirteisiin (*Suomen Uutiset* 2015). Samaten kokoomuksen Wille Rydmanin mielestä Välimeren ”meritaksipalvelulla” ylittävät eivät kärsi oikeasta hädästä, koska ovat terveitä, nuoria miehiä (*Iltalehti 2015*). Lisäksi nostettiin esiin nuorten miesten mahdollinen radikalisoituminen ja näin ollen kohdemaansa turvallisuuteen kohdistama suora väkivallan uhka (*Helsingin Sanomat* 2016). Kuten todettua, niin kuin humanitaarisessa (mieli)kuvastossa ylipäätään (Boltanski 1999; Chouliaraki 2006; Moeller 1999; Tictin 2011) myös pakolaisuuden kontekstissa usein passiivisena ja epäpoliittisena pidetty (fyysinen) naiseus on muodostunut ideaaliuhrin tyyppikuvaksi. Naisten ohella myös lapset vakiintuivat pakolaiskuvaston vakiouhreiksi viimeistään 1980-luvulle tultaessa. Miehen keho pakolaiskuvastossa on paitsi harvinaisempi, myös ambivalentti, sillä se viittaa aktiivisuuteen, fyysiseen vahvuuteen ja pärjäävyyteen, sekä sotaan, väkivaltaan ja uhkaan (Johnson 2018; Malkki 1996; Tictin 2011).

Suomalaisessa keskustelussa turvapaikanhakijoiden olemuksesta nousee esiin se, kuinka erityisesti maskuliinista ulkomaalaista pidetään usein uhkana pakolaisia vastaanottavalle yhteiskunnalle. Siinä missä ”maahanmuuttajanaiselle” on varattu usein uhrin rooli (ks. esim. Horsti ja Pellander; Razack 2004), on ulkomaalaisille miehille

https://doi.org/10.21435/tl.269

useampia rooleja, jotka rakentavat heistä uhkaavia ja vaarallisia (Allsopp 2017; de Hart 2009; Olivius 2016; Wray 2009). Yhtäällä heidät esitetään ulkomaalaislain väärinkäyttäjinä. Isossa-Britanniassa tämä käsitys on jopa siirtynyt niin suoraan politiikkaan, että eteläaasialaisten miesten perheenyhdistämisten hakeminen Isossa-Britanniassa asuvien vaimojensa kanssa oli hetkellisesti kokonaan estetty (Wray 2011). Edelleen miehet saavat enemmän kielteisiä oleskelulupapäätöksiä kuin naiset (Leinonen ja Pellander 2014), sekä Suomessa että muissa Euroopan maissa. Miehiä siis epäillään herkemmin maahantulosäännösten väärinkäytöstä.

Uhkakuva miehistä maahantulojärjestelmän kiertäjinä on vahvasti kytköksissä käsityksiin muslimimiesten maskuliinisuudesta. Muslimitaustaiset turvapaikanhakijat nähdään potentiaalisina terroristeina ja uhkana kansalliselle turvallisuudelle (Esses ym. 2013; Rettberg ja Gajjala 2016; Watson 2007). Tämä mielikuva on vahvistunut erityisesti vuoden 2001 9/11-terrori-iskujen jälkeen ja saanut voimaa jihadisti-terrorin leviämisen pelosta (Esses ja Medianu 2013; Johnson 2018). Tällöin muukalainen muuttuu hahmoksi, jonka motiivina nähdään ”meidän tappamisemme”, suora väkivaltainen uhka vastaanottavalle yhteiskunnalle. Tähän diskurssiin liittyy vahvasti vieraana nähdyn islaminuskon väkivaltainen uhka vastaanottaville yhteisöille (Bauman 2016, 36). Toisaalta muslimimies esiintyy patriarkkana, joka alistaa perhettään ja erityisesti vaimoaan. Tässä uhkakäsityksessä muslimimies on uhka omalle perheelleen ja naisia alistavien perhemallien myötä myös epäsuorasti sille yhteiskunnalle, jossa perhe asuu (Razack 2004). Sen lisäksi, että turvapaikkaa hakevasta miehestä tehdään julkisessa keskustelussa herkästi maahantulosääntöjen kiertäjä, potentiaalinen terroristi ja perhettään alistava patriarkka, vahvana elää myös käsitys nuorista ulkomaalaisista (pakolais)miehistä raiskaajina. Tämä käsitys toistuu erityisesti julkisissa rasistisissa (verkko)-keskusteluissa (Bernhardsson ja Bogren 2012; Dagistanli ja Grewal 2012; Keskinen 2018).

Maahanmuuttajamiehiin liitetyistä uhkamielikuvista ja -käsityksistä kertoo myös se, että julkiset reaktiot seksuaalirikoksiin ovat hyvin erilaisia silloin, kun tekijällä on ei-länsimaalainen tausta (Keskinen 2018). Tuoreena esimerkkinä toimivat suomalaisten laajamittaiset reaktiot Oulussa vuoden 2019 alussa esiin tulleisiin seksuaalirikok-

https://doi.org/10.21435/tl.269

siin. Tällöin poliitikot kutsuivat nopealla aikataululla hätäkokouksia ja lakimuutoksia peräänkuulutettiin (*Helsingin Sanomat* 2019; *Talouselämä 2019*; *Uusi Suomi* 2018; ks. myös Kotilainen 2021). Vastaavanlaista keskustelua ei syntynyt, kun vähän myöhemmin paljastui laaja lasten seksuaalirikostapaus, jossa tekijät olivat suomalaisia. Reaktiot Oulun seksuaalirikoksiin ovatkin kuvaava esimerkki siitä, kuinka ulkomaalaisten miesten seksuaalirikoksista luodaan moraalipaniikki ja kuinka turvallisuuspuhe vaikuttaa kontekstualisoinnista riippuen hyvin valikoivasti koettuun arjen turvallisuuteen.

Kun pakolaismiehistä puhutaan joko uhkana naisille tai sille maalle, jonne he ovat pyrkimässä, unohtuu hyvin keskeinen arjen turvallisuuteen liittyvä kysymys, josta pakolaismiesten kohdalla pitäisi keskustella. Nimittäin se uhka, kärsimys ja vaara, johon he itsensä asettavat pakenemalla ja tekemällä usein hengenvaarallisen merimatkan Eurooppaan. Puhumattakaan siitä uhasta, kärsimyksestä ja vaarasta, jota he ovat paenneet. Julkisuudessa ja tutkimuskirjallisuudessa maskuliininen kärsimys on jäänyt vähemmälle huomiolle, ja monet tutkijat korostavat, että vaikka maskuliinisuutta ja siirtolaismiehiä on alettu tutkia enemmän, ovat erityisesti miesten haavoittuvaisuuden ja kärsimyksen kokemukset jääneet huomiolta piiloon (Allsopp 2017; Jaji 2009; Segal 2008). Myös pakolaisuuskuvastossa korostuu lähinnä naisten ja lasten kärsimys (ks. esim. Malkki 1996).

Habituksen globaalit rajat

Keskustelut pakolaisten vääränlaisesta ulkonäöstä, pukeutumisesta ja materiaalisista hyödykkeistä eivät ole uusia. Suomessa ihmeteltiin 1990-luvun alussa julkisesti somalipakolaisten kultaisia korvakoruja ja nahkatakkeja, joiden nähtiin merkitsevän yltäkylläistä elämäntyyliä, jonka Suomi oli kritisoijien mielestä epäoikeudenmukaisesti verovaroin heille kustantanut (*Suomen Kuvalehti* 1991a). Saman tyyppistä keskustelua ovat herättäneet aika ajoin muun muassa maahan muuttaneiden liian kalliina nähdyt lastenvaunut (Länsiväylä 2014). Tällaiset keskustelut toistuvat monessa eri kontekstissa, myös vuosituhannen alun Britanniassa. Yhteistä näille keskusteluille on se, että tulijoiden nähdään olevan kyseisen poliittisen ja taloudellisen natio-

https://doi.org/10.21435/tl.269

nalistisen yhteisön ulkopuolisia. Heidän ei nähdä olevan oikeutettuja niihin etuihin, joita poliittiseen yhteisöön kuuluminen tuo mukanaan, sillä he eivät ole osallistuneet järjestelmään maksamalla veroja (Clarke ja Gardner 2010, 140–146).

Vuoden 2015 tienoilla vääränä nähty materiaalinen merkki vaikutti olevan älypuhelin. Tähän turvapaikanhakijalle ilmeisen epäsopivana pidettyyn piirteeseen viittasi esimerkiksi entinen europarlamentaarikko, perussuomalaisten nykyinen puheenjohtaja ja kansanedustaja Jussi Halla-aho Facebook-päivityksessään elokuussa 2015. Siinä hän epäilee turvapaikanhakijoiden aitoutta ja ansaitsevuutta nimeten heidät ”iPhone-miehiksi”. Halla-ahon lanseeraama käsite iPhone-miehistä jähmettyi kieleen ja jäi kuvaamaan ei-ansaitsevaa turvapaikanhakijaa. Tuolloinen kansanedustaja Teuvo Hakkarainen (PS) nostaa esiin nuorten turvapaikanhakijamiesten merkkikengät, Converse-tossut, sekä ”sliipatut tukat”. Tulijoiden habituksen ja demografisen laadun hän näkee merkitsevän todellisen avuntarpeen puuttumista, mutta myös viittaavan turvallisuusuhkaan, jota ”jo lähtiessään” radikalisoituneet nuoret miehet edustavat. Keskustelut eivät jääneet yksittäisten perussuomalaisten politiikkojen sopimattomiksi lausahduksiksi, vaan levisivät laajemmin suomalaiseen mediakeskusteluun (ks. tämän luvun ensimmäisessä luvussa esitetty keskustelu).

Merkittävää keskustelussa on se, että iPhone-miesten ulkomuoto ja olemus on muukalaisen hahmolle epätyypillisen tavallinen, ”meidän” kanssamme samankaltainen, mutta he vaikuttavat kuitenkin (tai juuri tämän vuoksi) epäilyttäviltä, jopa uhkaavilta. Modernin mobiiliteknologian käyttö on sopivaa ”meille”, mutta ei ”heille”, muukalaisille. Näin älypuhelin toimii eronteon välineenä. Wendy Hui Kyong Chun (2006, 73) kutsuu tätä uudenlaista toiseuttamisen mekanismia ”high tech orientalismiksi”. Älypuhelimissa on kyse paljolti myös toimijuudesta: kun pakolaisella on älypuhelin, hän pystyy teknologian avulla suunnittelemaan matkaansa ja pitämään yhteyttä niin kotimaahansa kuin muuallekin. Älypuhelin lisää pakolaisten mahdollisuutta toimijuuteen varsinkin tilanteessa, jossa eurooppalainen rajajärjestelmä sitä rajoittaa (Gillespie ym. 2018).

Teknologiaa on tosin käytetty toiseuden ja erilaisuuden rakentamiseen jo ennen älypuhelimillaan selfieitä ottavien turvapaikanhakijoiden kuvia, kuten esimerkiksi keskustelut tiettyjen asuinalueiden

https://doi.org/10.21435/tl.269

lautasantennien sopimattomuudesta osoittavat. Näissä keskusteluissa yhdistyy ihmetys siitä, miten siirtolaisperheillä voi olla varaa kalliina pidettyihin laitteisiin, ja kritiikki siitä, kuinka seuraamalla kotimaansa mediaa maahanmuuttajat eristäytyvät ympäröivästä yhteiskunnasta. Lautasantennista tuli segretoitumisen ja monikulttuurisen yhteiskunnan epäonnistumisen merkki (Gergiou 2006; Leurs ja Ponzanesi 2018).

Pakolaisten vaatteiden, hiustyylin ja puhelinten kritisoimisessa on kyse symbolisesta rajaamisesta (*symbolic bordering*) (Chouliaraki 2017). Älypuhelin ja mobiiliteknologian taidokas käyttö eivät merkitse vain potentiaalista sosiaalietuuksien väärinkäyttöä tai vaurautta, vaan kuulumista tiettyyn sosiaaliseen, globaalisti ja geopoliittisesti jakautuneeseen regiimiin: habituksella, tyylillä ja kehollisuudella merkittyyn ihmisyyden hierarkiaan. Kun turvapaikanhakijat ylittävät habituksen normatiiviset (tai kuvitellut) globaalit rajat, symbolinen rajaaminen asettaa hierarkkisen normiston sille, kuka saa länsimaalaisessa julkisuudessa esiintyä aktiivisena toimijana ja modernin teknologian käyttäjänä. Tämä symbolinen rajaaminen liittyy samanlaisuuden ja toiseuden politiikkaan: Habitus käsitteenä niin kuin Bourdieu sitä käyttää, voi olla sosiaalinen liima, joka osoittaa ryhmään kuulumista. Samalla, kun se voi liittää jäsenensä tiettyyn piiriin (kuten muoti Simmelillä), se pyrkii myös sulkemaan muut sen ulkopuolelle. Keskustelut iPhonea ja merkkivaatteita käyttävistä turvapaikanhakijoista osoittavat, kuinka tietynlainen habitus ja tyyli voidaan nähdä tietylle (etniselle/globaalille) ryhmälle epäsopivana. Tämän vuoksi se voidaan kokea uhkaavana, ja ”meidän” ja ”heidän” välisiä jakolinjoja vahvistavana (Bourdieu 1974; Simmel 1986). Muukalainen tunnistetaan ja tuotetaan ulkoisten merkkien sekä kehollisuuden visuaalisissa kohtaamisissa, joten voidaan nähdä, että väärännäköisen muukalaisen kohtaaminen ja merkitseminen on myös osa ”muukalaisvaaran” tuottamisen prosessia. Nykyinen uhkaavan muukalaisen hahmo rakentuu keskusteluissa iPhone- ja Converse-miehistä (Ahmed 2000).

Meidän ja heidän välinen eronteko on symbolisen rajaamisen mekanismi, joka saattaa epäsuorasti vaikuttaa myös konkreettisiin (valtioiden) rajoihin liittyviin käytäntöihin. Vaikka ihmisiä ei käännytetä maasta epäsopivan pukeutumisen takia, on useassa tutkimuksessa osoitettu, miten yleinen mielipide ja suhtautuminen maahanmuut-

https://doi.org/10.21435/tl.269

toon vaikuttavat myös poliitikkojen asennoitumiseen ja ulkomaalaislain säätämiseen. Samoin ihmisten käsitykset siirtolaisuudesta saattavat vaikuttaa heidän äänestyskäyttäytymiseensä. Sen, millaista visuaalista materiaalia liikkeellä olevista ihmisistä ja pakolaisuudesta mediayleisö kohtaa, on testiolosuhteissa todettu vaikuttavan suoraan yksilöiden maahanmuuttoasenteisiin. Näin ollen näkyvillä oleva kuvasto saattaa vaikuttaa jopa suoraan poliittiseen päätöksentekoon ja turvapaikkapolitiikkaan (Azevedo 2019; Bleiker 2018; Silverstone 2007).

Vuoden 2015 jälkeen ulkomaalaislain tulkinta on muuttunut tiukemmaksi, ilman että lakia olisi olennaisesti muutettu. Näin ollen kielteinen yleisilmapiiri, jossa turvapaikanhakijat esitetään onnenonkijoina, saattaa tehdä symbolisista rajoista hyvin konkreettisia valtiollisia rajoja. Näiltä rajoilta ihmisiä käännytetään Suomen ulkopuolelle, koska heidän on yhä vaikeampi vakuuttaa viranomaisia turvapaikkahakemuksensa perusteltavuudesta (Saarikkomäki ym. 2018). Esimerkiksi irakilaisten 18–24-vuotiaiden turvapaikkapäätöksistä kielteisen ja myönteisen päätöksen suhde oli muuttunut vuodesta 2015 vuoteen 2017 radikaalisti: kun 2015 tehtiin 86 prosenttia myönteisiä päätöksiä, 2017 niitä tehtiin enää 21 prosenttia (Saarikkomäki ym. 2018). Maahanmuuttoviraston tulkinta vaarasta ja turvallisuudesta oli muuttunut radikaalisti. Emme tietenkään väitä, että julkinen keskustelu ja median esitykset turvapaikanhakijoista vuoden 2015 yhteydessä ja jälkeen olisivat suoraan aiheuttaneet kielteisten päätösten lisääntymisen. Jos kyse on kuitenkin poliittisesta ohjauksesta, kuten raportin kirjoittajat arvioivat, on poliittinen tahtotila yhteyksissä yleiseen asenneilmapiiriin. Median esitystavat ovat voineet vaikuttaa tähän yleiseen ilmapiiriin ja suhtautumiseen turvapaikanhakijoihin sekä heihin kohdistuviin uhkiin.

Mediakuvassa historiallisesti rakentuneet rajat

Näemme, että äänekäs keskustelu turvapaikanhakijoiden ulkoisesta olemuksesta ja habituksesta liittyy voimakkaasti siihen, millaista kuvastoa pakolaisuudesta ja pakkomuutosta on totuttu (läntisen) median kautta vuosien saatossa näkemään. Vielä 1960-luvun alkupuolelle

https://doi.org/10.21435/tl.269

saakka liikkuvuus ja pakkomuutto miellettiin julkisuudessa pääsääntöisesti eurooppalaiseksi. Tämä näkyi toisen maailmansodan aiheuttamien eurooppalaisten väestösiirtojen, poliittisen ilmapiirin sekä kansannousujen liikkeelle ajamien ihmisten kuvaston kautta. Tällöin pakolainen esiintyi mediakuvastossa (ja humanitaarisessa kuvastossa) vielä usein poliittisena toimijana, epäonnekkaiden poliittisten olosuhteiden liikkeelle ajamana subjektina, joka käytti päätösvaltaansa ja päätti lähteä: ”äänesti jaloillaan”. Tuolloin pakolaisten toimijuus ja taustat, ammatit ja poliittinen aktiivisuus sekä mielipiteet tulivat usein esiin. Pakolaiset eivät visuaalisissa esityksissäkään näyttäytyneet aikaansa nähden erityisen kurjina, fyysisesti heikkoina tai sairaina. Myöskään (nais)sukupuoli ei ollut määräävä tekijä, vaan myös miesten sekä perheiden tarinat ja kuvat olivat keskeisiä (Johnson 2018). Toiseuteen, uhriuteen ja epäpoliittiseen kärsijyyteen keskittyvä pakolaiskuvasto alkoi dominoida julkisuutta ja median kuvavirtaa vasta 1960-luvulla. Äänettömien kärsijöiden katastrofikuvasto vakiintui kuvaamaan globaalista etelästä lähtöisin olevia pakolaisia 1980-luvulle tultaessa. Uhkaavaa toiseutta korostava maahanmuuttokuvasto vakiintui vasta 1990-luvulla, kun taas terrorismin uhkaa korostava visuaalisuus normalisoitui niin sanotulla terrorismin vastaisen sodan aikakaudella 2000-luvulla. (Adamson 2006; Johnson 2018.)

Olemme tarkastelleet *Suomen Kuvalehden* pakolaisuutta ja pakkomuuttoa käsitteleviä artikkeleita ja niihin liittyvää kuvastoa vuodesta 1939 aina 2000-luvulle saakka. Katsauksemme *Suomen Kuvalehden* historialliseen pakolaiskuvastoon osoittaa, että käänne pakolaisuuden kuvauksessa uhriuden ja epäpoliittisuuden suuntaan tapahtui myös Suomessa 1960-luvun saatossa. Siihen saakka *Suomen Kuvalehden* esityksissä liikkuvuus, pakolaisuus ja paikaltaan siirtymään joutuneet ihmiset olivat pääsääntöisesti suomalaisia ja eurooppalaisia. Tällöin pakolaisuus esiintyi melko tutussa ympäristössä, ja liikkeelle lähteneet eivät rodullistettujen ominaisuuksiensa, kehollisuutensa ja habituksensa puolesta poikenneet voimakkaasti kuvia katsovasta suomalaisesta mediayleisöstä. 1930–1940-luvuilla suomalaiset evakot olivat keskeisellä sijalla pakkomuuton kuvastossa, mutta *Suomen Kuvalehden* sivuilla evakkokuvasto näkyy läpi vuosikymmenten ja on näin epäilemättä tiivistynyt suomalaisessa yhteiskunnassa erääksi ikoniseksi oikeutetun pakolaisuuden kuvastoksi. (*Suomen Kuvalehti* 1944a;

https://doi.org/10.21435/tl.269

1946; 1948; 1979; 1991b; 1994.) Sodan jälkeisen Euroopan laajamittainen pakolaisuus näkyy vahvasti lehden sivuilla, ja tarinat tilapäismajoituksessa elävistä ja kotinsa menettäneistä eurooppalaisista ovat yleisiä. Lehdessä kerrottiin pakoon lähteneiden tarinat, heidän normaalit arkipäiväiset askareensa, perhe-elämänsä, ilonsa ja surunsa. Tämän lisäksi myös pakolaisten ammatit olivat keskeisellä sijalla median tarinoissa, ja usein pakolaisuutta käsittelevissä lehtijutuissa esiteltiin jopa kuuluisia sekä korkeissa asemissa olevia henkilöitä, jotka olivat joutuneet jättämään kotinsa. (*Suomen Kuvalehti* 1939; 1940; 1944b; 1944c; 1946; 1947; 1949; 1953a; 1953b; 1955; 1957.) Perheet ja heidän tarinansa olivat yleisiä, ja kuvaston visuaalisuus ei korostanut massojen kasvottomuutta, hektistä ja kaaosmaista liikettä, vaan pääasiassa melko rauhallista ja päämäärätietoista lähtemistä, valintaa. Unkarin vuoden 1956 kansannousu ja sen tuottamat pakolaiset näyttäytyvät juuri tällaisessa valossa: vaikka pakomatka oli monesti vaikea, pakoon lähteneet näyttivät pääsääntöisesti fyysisesti hyväkuntoisilta, päättäväisiltä, poliittisesti aktiivisilta toimijoilta, joilla oli sanottavaa omasta asemastaan. (*Suomen Kuvalehti* 1956a; 1956b; 1956c.)Vielä 1960-luvulla, Berliinin muurin rakentamisen aikaan, saksalaisten poliittinen pakolaisuus oli keskeisesti esillä *Suomen Kuvalehden* kuvissa. Saksalaiset pakolaiset kuvattiin ajan katsojan näkökulmasta arkisessa tuttuuden visuaalisuudessa. Heidät näytettiin odottamassa rajalla ylipääsyä, siisteihin vaatteisiin pukeutuneena, matkalaukut käsissään ja päivän lehteä lukien. (*Suomen Kuvalehti* 1961; 1962; 1971a.) Merkillepantavaa onkin se, että silloin kun pakolaisuus kosketti akuutisti eurooppalaisia, ”meitä”, se esiintyi tuttuuden, arkisuutta sekä myös pakolaisuuden poliittisuutta korostavan mediaaineiston kautta. Tällöin pakolainen ei ollutkaan välttämättä vieras ja turvallisuutta uhkaava muukalainen, vaan mediaesitykset jättivät sijaa ja mahdollisuuden sille, että katsoja saattoi tunnistaa muukalaisen itsessään ja itsensä muukalaisessa (vrt. Kristeva 1992).

Suuri muutos *Suomen Kuvalehdenkin* kautta tarkasteltuna tapahtui 1960-luvulle tultaessa. Tämä muutos heijastaa paitsi ajan globaalin humanitarismin ja humanitaarisen viestinnän muutosta, myös globaalin politiikan ja Suomen globaalin aseman muutosta. Eurooppa ja suomalainen yhteiskunta vaurastui ja vakiintui, ja suomalaisista tuli mediayleisö, jolla oli potentiaalisesti mahdollisuus reagoida kau-

https://doi.org/10.21435/tl.269

kaisten toisten hätään auttamalla esimerkiksi antamalla lahjoituksia. Tällöin kuvat ”meistä pakolaisina” korvaantuivat kaukaisten kriisien kuvastolla. Suomalainen katsoja altistui 1960-luvulta alkaen varsinaiselle kärsimyksen maailmankiertueelle paikoiltaan liikkuneiden ja muuttamaan joutuneiden ihmisten tuskaisten kehojen kuvien kautta. Globaalin etelän kriisien vaihtuessa vuosikymmenten saatossa suomalainen yleisö todisti kuvallisesti käsityskyvyn ylittävää humanitaarista kärsimystä Aasiasta Afrikan kautta Etelä-Amerikkaan ja takaisin. (*Suomen Kuvalehti* 1965a; 1965b; 1966a; 1966b; 1967a; 1967b; 1969a; 1969b; 1971b, 1980; 1984a; 1984b; 1986.) Tuolloin tuskaisen kehon kuvan ajateltiin olevan vahva ja toimiva viesti, joka aktivoisi katsojan moraalista omaatuntoa ja näin halua auttaa ja reagoida toisen hätään (ks. esim Kotilainen 2016, 112–120). Tämä humanitaarisen viestinnän logiikka kuitenkin jähmetti kuvan pakolaisesta epäpoliittiseksi ja ruumiillisesti heikoksi, äänettömäksi uhriksi ja tällä kuvaustavalla on ollut kauaskantoisia seurauksia.

Ikoniseksi jähmettynyt humanitaaristen subjektien (Malkki 1996) kuvasto on jättänyt epäilemättä vahvan jäljen mediayleisön odotuksiin ja mielikuviin siitä, miltä pakolaisen tulisi näyttää. Mielikuvat takavuosien kärsivistä, nälkäkuoleman partaalla olevista ryysyläisistä asettuvat voimakkaasti vastakkain nykyisten mediakuvissa esiintyvien aktiivisten ja katsojia habitukseltaan lähentyvien subjektien kanssa. Tämä kuvasto kietoutuukin globaalisti jakautuneen symbolisen rajaamisen teemaan. Silloin kun hädänalaisen katsotaan kuuluvan katsojan kanssa samaan kulttuuriseen ja globaaliin luokkaan, häneen kohdistetut vaatimukset näkyvästä kurjuudesta, kärsimyksestä ja kuuliaisuudesta eivät ole niin vahvoja kuin hänen ollessaan kaukainen, usein rodullistettu ja monia konkreettisia ja symbolisia rajoja ylittänyt muukalainen.

Reaktion uudempiin pakolaiskuviin ei voi kuitenkaan nähdä kumpuavan pelkästään kontrastista historiallisen kuvaston vahvan globaalin me–he-jaon purkautumisesta. Pakolaisuus on muuttunut, maailma on muuttunut, eivätkä maahanmuuttoon penseästi suhtautuvat poliittiset tahot ole tästä tietämättömiä. Suuri osa esimerkiksi Syyriasta pakoon lähteneistä ihmisistä on varsin keskiluokkaisista taustoista, eikä se silti tarkoita, etteivätkö he voisi täyttää pakolaisen kriteereitä. Turvapaikkaa hakeva, kotimaansa jättänyt on aktiivinen toimija, joka

https://doi.org/10.21435/tl.269

pyrkii parantamaan omaa ja perheensä elämäntilannetta (Bousfield 2005). He, jotka kykenevät pakenemaan vaikkapa Eurooppaan, ovat usein hyväosaisia ja fyysisesti vahvoja, ja vastaavasti heikommassa taloudellisessa ja fyysisessä kunnossa olevat eivät pääse lähtemään. Tästä huolimatta fyysisestä vahvuudesta, taloudellisesta hyvinvoinnista ja näihin ominaisuuksiin liitetystä toimijuudesta tulee varsinkin muukalaisvihamielisissä kannanotoissa asioita, jotka tekevät turvapaikanhakijoista vähemmän ansaitsevia. Keskustelun voi nähdä uudenlaisen muukalaishahmon tietoisena tuottamisena: syntyy hahmo, joka merkitään vääränlaiseksi ja uhkaavaksi, tunnistettavaksi muukalaiseksi (Ahmed 2000).

Toinen kysymys on, kokeeko mediaa kuluttava lukija/katsoja kohtaamansa turvapaikanhakijat oikeasti uhkaavina. Tässä tekstissä aiemmin analysoimamme sukupuoleen, toimijuuteen ja vääränlaiseen habitukseen liittyvät uhkakuvat ovat sellaisia, joita maahanmuuttovastaiset tahot pyrkivät hyödyntämään. Ne eivät kuitenkaan välttämättä näyttäydy uhkaavina sellaisen katsojan silmissä, jonka mielestä on oikein ja tärkeää, että hädässä oleva ihminen saa ja voi hakea turvaa Euroopasta ja Suomesta. Yksi koetun turvallisuuden ja turvattomuuden taso on, että kuvissa kohdatut turvapaikanhakijat muistuttavat meitä sellaisesta hauraudesta, jota moni ei mielellään kohtaisi. Nimenomaan heidän samanlaisuutensa muistuttaa meitä siitä, että oma turvallisuutemmekin saattaa horjua, emmekä itsekään ole täysin turvassa epävarmuudelta, sodalta, vainolta ja pelolta. (Bauman 2016.)

Samanlaisuus, erilaisuus ja haurauden sanansaattajat ovellamme

Turvapaikanhakijoille mediakuvien kohteena oleminen vaikuttaa olevan paradoksaalinen tilanne: jos heidät kuvataan liian erilaisina, empaattinen suhtautumisemme murentuu, jos taas liian samanlaisina, he eivät näyttäydy apua tarvitsevina ja ansaitsevina. Mistä tämä samanlaisuuden ja erilaisuuden paradoksi turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten kuvien kohdalla johtuu?

Analyysimme perusteella näyttää siltä, että kyseiseen paradoksiin liittyy vahvasti Ahmedin (2000) ajatus muukalaisuudesta. Ahmedin

https://doi.org/10.21435/tl.269

käsitys tutusta vieraasta sisältääkin tunnistamisen elementin – muukalainen tunnistetaan muukalaiseksi visuaalisessa kohtaamisessa. Samankaltaisuus vaikeuttaa turvapaikanhakijamuukalaisen tunnistamista, mutta silti turvapaikanhakijoiden samanlaisuuden ja erilaisuuden paradoksi ei näytä Ahmedin kautta luettuna kovinkaan paradoksaaliselta. Vaikka nykyajan muukalaiset eivät näyttäydykään ulkonäöllisesti erityisen poikkeavina vallitsevista normeista, heidät merkitään muukalaisiksi ja ulkopuolisiksi keskustelussa, jossa heidän ulkonäköään kummastellaan ja paheksutaan. Näin ollen keskustelu iPhone-miehistä ja vääränlaisesta ulkonäöstä on uudenlaisen muukalaisen hahmon tuottamisen prosessi. Kun heidät on näin tunnistettu ja merkitty muukalaisiksi, vierauden elementtien sekoittuminen samankaltaisuuden merkkien kanssa muodostuu uhaksi.

Sara Ahmed (emt.) liittää muukalaisen tunnistamisen arjen turvallisuuden ympäristöihin ja naapurustovahdin (*neighbourhood watch*) kontekstiin. Katupartioiden ja naapurivahtien tarkoitus on ulkoisten piirteiden perusteella tunnistaa vieras ja vääränlaisena esiin pistävä muukalainen, joka sitten häädetään väärästä paikasta. Hän käyttää esimerkkinä tästä vuonna 2012 Yhdysvalloissa sattunutta tapausta, jossa naapurustovahdin aseistautunut partioija George Zimmerman näki mielestään epäilyttävän näköisen hahmon tulevan häntä kohti. Hahmo oli tummaan huppariin pukeutunut rodullistettu nuori mies, jolla Zimmerman oletti ulkoisen olemuksen perusteella olevan rikolliset tarkoitukset. Zimmerman ampui kuoliaaksi syyttömän 17-vuotiaan kaupasta tyttöystävänsä luokse kävelleen pojan sen vuoksi, että oli tunnistanut hänet ihonvärinsä ja muun ulkonäkönsä perusteella epäilyttävän näköiseksi, muukalaiseksi (Ahmed 2014).

Tämä ajatus muukalaisen tunnistamisesta ja hänen ruumiinsa hallinnasta väkivallalla sopii kylmäävästi myös Suomen kontekstiin ja Soldiers of Odin -katupartioihin, jotka perustettiin turvapaikanhakijoiden laajamittaisen maahantulon aikoihin 2015. Soldiers of Odinin ja vastaavien ryhmien toiminta sekä keskustelu, jossa turvapaikanhakijoiden habitus ja tyyli esitetään sopimattomaksi, on prosessi, joka alistaa muukalaisen ruumiin ja merkitsee sen vaaralliseksi (vrt. Ahmed 2014). Tämä prosessi ei aktivoidu ainoastaan oikeistolaisissa katupartioissa, vaan myös viranomaisten toimesta. Suomessa onkin tuotu esille, miten viranomaiset harjoittavat etnistä profilointia ja kuinka

https://doi.org/10.21435/tl.269

poliisit pysäyttävät kadulla rodullistettuja ihmisiä herkemmin ja useammin kuin valkoisia tai ”kantasuomalaisiksi” visuaalisten merkkien perusteella tunnistettuja (ks. esim. Keskinen ym. 2018; Osazee 2016). Etninen profilointi ja katupartiot liittävät Ahmedin ajatuksen muukalaisesta arjen turvallisuuden kysymyksiin. Vieraan tunnistaminen ja hänestä potentiaalisesti aiheutuvan vaaran estäminen perustellaan yleisen turvallisuuden takaamisella. Tässä prosessissa siis määritelmällisesti päätetään ja tunnistetaan rodullistettu ja ”väärännäköinen” ihminen vaaraksi ja samalla asetetaan valkoinen suomalainen yhteiskuntarauha uhatuksi. Todellisuudessa nämä toimet tekevät arjen turvattomaksi juuri heille, joita etninen profilointi ja katupartiot koskevat.

Analyysimme osoittaa myös, kuinka muukalaisuuden tuottamisen prosessia on tarkasteltava intersektionaalisesti (Collins ja Bilge 2016). Vaikka tarkastelimme sukupuolta erillisenä lukuna, kategoriat, jotka tekevät muukalaisen tunnistettavaksi toiseksi, kuten sukupuoli, ulkonäkö, rotu, ikä ja luokka, ovat kytköksissä ja vaikuttavat toisiinsa. Millainen reaktio olisi tullut, jos Suomeen olisi saapunut vuonna 2015 poikkeuksellisen paljon valkoisia kristittyjä keski-ikäisiä naisia? (Vrt. Horsti ja Pellander 2014.) Juuri nuorten, rodullistettujen (islaminuskoisiksi oletettujen) miesten fyysiset ruumiilliset piirteet koettiin uhkaavan häiritsevinä. On siis tärkeä muistaa, että muukalaisuuden tuottamisessa erilaisuuden kategoriat toimivat limittäin, toisiaan vahvistaen.

Lisäksi analyysimme osoittaa, kuinka nykyiset turvapaikanhakijat horjuttavat globaaleja habitusrajoja ja aktivoivat symbolisen rajaamisen mekanismit. Ulkonäön ja muukalaisuuden kysymysten vahva esiin nouseminen nykytilanteessa viittaa myös siihen, kuinka turvapaikanhakijat muistuttavat meitä arjen tasolla nykypäivän globaalin maailman sattumanvaraisuudesta ja huolestuttavasta epävarmuudesta. Voikin nähdä, että globaalin maailman sattumanvaraisten olosuhteiden (keskiluokkaiset) uhrit muistuttavat kuvien katsojia siitä, että emme ole turvassa globaaleilta uhilta. Myös me voimme joutua pulaan, jopa jättämään kotimme. Näin ollen vieraiden mukanaan tuoma uhka ei ole vain siinä, että he vaarantaisivat meidän taloudelliset resurssimme. Heidän kauttaan aukeaa uudenlainen näkymä paitsi moderniin pakolaisuuteen ja pakkomuuttoon, myös nykyhetken muihin

https://doi.org/10.21435/tl.269

epävarmuuksiin: ilmastokriisin ja hankalasti hahmotettavien ja hallittavien ylirajaisten ongelmien, kuten pandemioiden, maailman armottomaan sattumanvaraisuuteen. (Bauman 2016, 8–21.)

Pelko, epävarmuus ja turvattomuuden tuntemukset syntyvät yhteiskunnallisesta muutoksesta. Muuttuneet olosuhteet ovat jättäneet monet niin sanottujen läntisten maiden kansalaiset uusiin ja monin tavoin epävarmoihin tilanteisiin, joihin eilispäivän ratkaisut eivät tehoa. Turvattomuus ja epävarmuus tarjoavat hedelmällisen maaperän oikeistolaiselle poliittiselle retoriikalle. Turvallisuuden voi nähdä tilana, jossa emme ole altistuneet vaaralle tai jossa olemme turvassa siltä. Samanaikaisesti se on myös jotain, joka tuottaa meille turvaa ja suojaa meitä vaaralta (ks. Bauman 2016). Suomi on viime vuosina muuttunut monella mittarilla turvallisemmaksi paikaksi (kantasuomalaisille), mutta turvallisuuden tunne on heikentynyt. Turvattomuuden tunteen heikentämisen on nähty olevan yhteydessä muun muassa rikosuutisoinnin seuraamiseen (Laurikainen ja Nikkanen 2019; Räsänen ym. 2012; sisäministeriö 2019). Turvattomuus ja turvattomuuden tunne ovat käyttövoimaa, jota oikeistopopulistinen politiikka tarvitsee toimiakseen. Turvallisuusuhkien liittäminen habitukseltaan meitä lähentyvien turvapaikanhakijoiden piirteisiin palvelee muukalaisvihamielistä poliittista agendaa. Tässä kontekstissa vieraan kädessä oleva kännykkä muuntautuu helposti symboliksi konkreettisesta uhasta. Näin politiikka näyttäytyy nollasummapelinä, jossa turvapaikanhakijan älypuhelin on sinulta pois ja häntä pidetään terroristina.

Viitteet

1 Tarkempi ja historiallisempi analyysi samasta aineistosta löytyy äskettäin julkaistusta artikkelistamme (ks. Kotilainen ja Pellander 2021).

Lähteet

Kirjallisuus

Ahmed, Sara 2000: *Strange Encounters. Embodied Others in Post-Coloniality*. Routledge, Lontoo.

https://doi.org/10.21435/tl.269

Ahmed, Sara 2014: *Making Strangers.* Feministkilljoys-blogi. 4.8.2014. https://feministkilljoys.com/2014/08/04/making-strangers. Luettu 29.11.2019.

Allsopp, Jennifer 2017: Agent, Victim, Soldier, Son: Intersecting Masculinities in the European "Refugee Crisis". Teoksessa *A Gendered Approach to the Syrian Refugee Crisis*. Toimittaneet Jane Freedman, Zeynep Kivilcim ja Nurcan Özgür Baklacioglu. Routledge, Lontoo.

Arcimaviciene, Liudmila ja Baglama, Sercan Hamza 2018: Migration, Metaphor and Myth in Media Repsesentations: The ideological dichotomy of "Them" and "Us". *Sage Open* 8(2) 2018, 1–13.

Azevedo, Ruben, De Beukelaer, Sophie, Jones, Isla, Safra, Lou ja Tsakiris, Manos 2019: When the Lens is Too Wide: The Visual Dehumanization of Refugees and its Political Consequences. *PsyArXiv*, 16.1.2019.

Bauman, Zygmunt 1990: *Thinking Sosiologically*. Blackwell Publishers, Oxford.

Bauman, Zygmunt 2016: *Strangers at Our Door*. Polity, Lontoo.

Bellanova, Rocco, Gabrielsen Jumbert, Maria ja Gellert, Raphael 2016: *Give Us Your Phone and We May Grant You Asylum.* PRIO Blogs. 17.10.2016. https://blogs.prio.org/2016/10/give-us-your-phone-and-we-may-grant-you-asylum. Luettu 29.11.2019.

Bernhardsson, Josefin ja Bogren, Alexandra 2012: Drink Sluts, Brats and Immigrants as Others: An Analysis of Swedish Media Discourse on Gender, Alcohol and Rape. *Feminist Media Studies* 12(1) 2012, 1–16.

Bleiker, Ronald, Campbell, David, Hutchinson, Emma ja Nicholson, Xzarina 2013: The Visual Dehumanization of Refugees. *Australian Journal of Political Science* 48(4) 2013, 398–416.

Bleiker, Ronald (toim.) 2018: *Visual Global Politics*. Routledge, Lontoo.

Bousfield, Dan 2005: The Logic of Sovereignty and the Agency of the Refugee: Recovering the Political from "Bare Life". YCISS Working Paper 36, lokakuu 2005.

Chouliaraki, Lillie 2012: *The Ironic Spectator. Solidarity in the Age of Post-Humanitarianism*. Polity, Cambridge.

Chouliaraki, Lillie 2017: Symbolic Bordering: The Self-Representation of Migrants and Refugees in Digital News. *Popular Communication* 15(2) 2017, 78–94.

Chouliaraki, Lillie ja Stolic, Tijana 2017: Rethinking Media Responsibility in the Refugee "Crisis": a Visual Typology of European News. *Media, Culture, Society* 39(8), 1162–1177.

Chouliaraki, Lilie ja Zaborowski, Rafal 2017: Voice and Community in the 2015 Refugee Crisis: a Content Analysis of News Coverage in Eight European Countries. *International Communication Gazette* 79 (6–7) 2017, 613–635.

Chun, Wendy Hui Kyong 2006: *Control and Freedom: Power and Paranoia in the Age of Fiber Optics*. MIT Press, Cambridge.

Cohen, Stanley 2001: *States of Denial: Knowing About Atrocity and Suffering*. Polity, Cambridge.

https://doi.org/10.21435/tl.269

Clarke, Simon ja Garner, Steve 2010: *White Identities: A Critical Sociological Approach*. Pluto Press, Lontoo.

Collins, Patricia Hill ja Bilge, Sirma 2016: *Intersectionality*. Polity Press, Cambridge.

Dagistanli, Selda ja Grewal, Kiran 2012: Perverse Muslim Masculinities in Contemporary Orientalist Discourse: The Vagaries of Muslim Immigration in the West. Teoksessa *Global Islamophobia: Muslims and moral panic in the West*. Toimittanut George Morgan ja Scott Poynting. Routledge, Lontoo.

Esses, Victoria ja Medianu, Stelian 2013: Uncertainty, Threat and the Role of Media in promoting the Dehumanization of Immigrants and Refugees. *Journal of Social Issues* 69 2013, 518–536.

Georgiou, Myria ja Zaborowski, Rafal 2017: *Media Coverage of the "Refugee Crisis": A Cross-European Perspective*. Council of Europe Report. https://rm.coe.int/1680706b00. Luettu 29.11.2019.

Georgiou, Myria 2006: *Diaspora, Identity and the Media: Diasporic Transnationalism and Mediated Spatialities*. Hampton Press, Cresskill.

Gillespie, Marie, Osseiran, Souad ja Cheesman, Margie 2018: Syrian refugees and the Digital Passage to Europe: Smartphone Infrastructures and Affordances. *Social Media & Society* 4(1) 2018.

Harney, Nicholas 2013: Precarity, Affect and Problem Solving with Mobile Phones by Asylum Seekers, Refugees and Migrants in Naples, Italy. *Journal of Refugee Studies* 26(4) 2013, 541–557.

Hellman, Matilda ja Lerkkanen, Tuulia 2017: Kuka on riittävän hyvä pakolainen? *Alusta!* https://alusta.uta.fi/2017/10/23/kuka-on-riittavan-hyva-pakolainen. Luettu 29.11.2019.

Horsti, Karina 20015: *Vierauden Rajat: Monikulttuurisuus ja turvapaikanhakijat journalismissa*. Tampereen yliopisto, Tampere.

Horsti, Karina ja Pellander, Saara 2015: Conditions of Cultural Citizenship: Intersections of Gender, Race and Age in Public Debates on Family Migration. *Citizenship Studies* 19(6–7) 2015, 751–767.

Hyndman, Jennifer 2000: *Managing Displacement: Refugees and the Politics of Humanitarianism*. University of Minnesota Press, Minneapolis.

Jaji, Rosemary 2009: Masculinity on Unstable Ground: Young Refugee Men in Nairobi, Kenya. *Journal of Refugee Studies* 22(2) 2009, 177–194.

Johnson, Heather 2011: Click to Donate: Visual Images, Constructing Victims and Imagining the Female Refugee. *Third World Quarterly* 32(6) 2011, 1015–1037.

Johnson, Heather 2018: Refugees. Teoksessa *Visual Global Politics*. Toimittanut Roland Bleiker. Routledge, Lontoo.

Keskinen, Suvi, Norocel, Ov Cristian ja Jørgensen, Martin Bak 2016: The Politics and Policies of Welfare Chauvinism Under the Economic Crisis. *Critical Social Policy* 36(3), 321–329.

Keskinen, Suvi 2018: The "Crisis" of White Hegemony, Neonationalist Feminities and Antiracist Feminism. *Women's Studies International Forum* 68 2018, 157–163.

https://doi.org/10.21435/tl.269

Keskinen, Suvi, Himanen, Markus, Pietarinen, Kati, Böök, Laura ja Sutinen, Aino 2018: Etninen profilointi – arka aihe vai tuttu juttu? Teoksessa *Jakautuuko Suomi? Eriarvoisuus tutkijoiden, toimittajien ja taiteilijoiden silmin*. Toimittaneet Ville Lähde ja Johanna Vehkoo. Into Kustannus, Helsinki.

Kotilainen, Noora 2016: *Visual Theaters of Suffering. Constituting the Western Spectator in the Age of Humanitarian World Politics*. Helsingin yliopisto, Helsinki.

Kotilainen, Noora 2021: Poliisiautoja, raja-aitoja, joutilaita ja pimeitä katuja: "Pakolaiskriisin" kuvalliset metaforat suomalaisessa mediassa. Teoksessa *Muuttoliike murroksessa: Mielikuvat, merkitykset, metaforat*. Into Kustannus, Helsinki.

Kotilainen, Noora ja Pellander, Saara 2021: (Not) Looking Like a Refugee: Symbolic Borders of Habitus in Media Representations of Refugees. *Media History*, 2021, 1–19

Kristeva, Julia 1992 [1988]: *Muukalaisia itsellemme*. Gaudeamus, Helsinki.

Laurikainen, Heikki ja Nikkanen, Maija 2019: *Turvassa 2019: Kansalaisturvallisuus Suomessa.* Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK, Helsinki.

Leurs, Koen ja Ponzanesi, Sandra 2018: Connected Migrants: Encapsulation and Cosmopolitanization. *Popular Communication* 16(1), 4–20.

Maitland, Carleen ja Ying Xu 2015: A Social Informatics Analysis of Refugee Mobile Phone Use: A Case Study of Za'atari Syrian Refugee Camp. TPRC 43.

Malkki, Liisa 1996: Speechless Emissaries: Refugees, Humanitarianism and Dehistoricization. *Cultural Anthropology* 11(3), 337–404.

Moeller, Susan 1999: *Compassion Fatigue: How the Media Sell Disease, Famine, War and Death*. Routledge, Lontoo.

Niemi, Mari ja Perälä, Annu 2018: Keiden ääni kuului, keiden "kriisistä" puhuttiin? Ylen journalistiset valinnat turvapaikanhakijoita käsittelevissä ohjelmissa. Teoksessa *Media & Populismi: Työkaluja kriittiseen journalismiin.* Toimittaneet Mari Niemi ja Topi Houni. Vastapaino, Tampere.

Nikunen, Kaarina, 2019: *Media Solidarities: Emotions, Power and Justice in the Digital Age*. Sage, Lontoo.

Olivius, Elisabeth 2016: Refugee Men as Perpetrators, Allies or Troublemakers? Emerging Discourses on Men and Masculinities in Humanitarian Aid. *Women's Studies International Forum* 56 2018.

Osazee, Uyi 2016: *The Reality of Ethnic Profiling in Finland.* Rasismista ja rajoista -blogi. https://raster.fi/2016/06/21/the-reality-of-ethnic-and-racial-profiling-in-finland. Luettu 29.11.2019.

Palander, Jaana ja Pellander, Saara 2019. Mobility and the Security Paradigm: How Immigration Became Securitized in Finnish Law and Policy. *Journal of Finnish Studies* 22, 2019.

Razack, Sherene 2004: Imperilled Muslim Women, Dangerous Muslim Men and Civilised Europeans: Legal and Social Responses to Forced Marriages. *Feminist Legal Studies* 12(2), 129–174.

Rettberg, Jill Walker ja Gajjala, Radhika 2016: Terrorists or Cowards: Nega-

https://doi.org/10.21435/tl.269

tive Portrayals of Male Syrian Refugees in Social Media. *Feminist Media Studies* 16(1) 2016, 178–181.

Risam, Roopika 2018: Now You See Them: Self-representation and the Refugee Selfie. *Popular Communication* 16(1) 2018, 58–71.

Räsänen, Pekka, Näsi, Matti ja Sarpila, Outi 2012: Old and New Sources of Risk: A Study of Societal Risk Perception in Finland. *Journal of Risk Research* 15(7) 2012, 755–769.

Saarikkomäki, Elsa, Oljakka, Nea, Vanto, Johanna, Pirjatanniemi, Elina, Lavapuro, Juha ja Alvesalo-Kuusi, Anne 2018: Kansainvälistä suojelua koskevat päätökset Maahanmuuttovirastossa 2015–2017: Pilottitutkimus 18–34-vuotiaita Irakin kansalaisia koskevista myönteisistä ja kielteisistä päätöksistä. Turun yliopisto, Turku.

Segal, Lynne 2008. Gender, War and Militarism: Making and Questioning the Links. *Feminist Review* 88(1) 2008, 21–35.

Simmel, Georg 1986 [1905] [1923]: *Muodin Filosofia*. Odessa, Helsinki.

Sisäministeriö 2019: Sisäisen turvallisuuden tila -raportti. https://sisainenturvallisuus.fi/sisaisen-turvallisuuden-tila. Luettu 20.9.2020.

Sontag, Susan 2003: *Regarding the Pain of Others*. Farrar, Straus & Giroux, New York.

Statista 2019a: Mobile Phone User Penetration as Percentage of the Population Worldwide from 2013 to 2019. https://www.statista.com/statistics/470018/mobile-phone-user-penetration-worldwide. Luettu 29.11.2019.

Statista 2019b: Number of Smartphone Users Worldwide from 2016 to 2021 (In Billions). https://www.statista.com/statistics/330695/number-of-smartphone-users-worldwide. Luettu 29.11.2019.

Szeczepanik, Marta 2016: The "Good" and the "Bad" Refugees? Imagined Refugeehood(s) in the Media Coverage of the Migration Crisis. *Journal of Identity and Migration Studies* 10(2), 23–33.

Vehmas, Susanna 2012: Maahanmuuttokirjoittelu sanomalehdissä. Teoksessa *Maahanmuutto, media ja eduskuntavaalit*. Toimittanut Mari Maasilta. Tampere University Press, Tampere.

Watson, Scott 2007: Manufacturing Threats: Asylum Seekers as Threats or Refugees. *Journal of International Law and International Relations* 3(95).

Young, Iris Marion 2003. The Logic of Masculinist Protection: Reflections on the Current Security State. *Signs* 29(1) 2003, 1–26.

Lehdistö

Aftonbladet 2017: Afghanerna Kämpar för Frihet, med Mangafrisyrer. 22.8.2017.

Daily Mail 2015: Migrants Are Using Children "as Human Shields for Men with iPhones" to Justify Arriving in Europe, Says Czech Republic's Presi-

https://doi.org/10.21435/tl.269

dent. 28.10.2015. *Helsingin Sanomat* 2015a: Kännykät ja karttasovellukset pelastavat henkiä "kuoleman matkalla". 29.8.2015.
Helsingin Sanomat 2015b: Miten pyöreäposkinen pakolainen julkeaa räpsiä selfie-kuvia, kun kaikki on mennyt? 4.10.2015.
Helsingin Sanomat 2015c: Kännykkä turvaa pakolaisen matkaa. 3.8.2015.
Helsingin Sanomat 2016: Rasismikeskustelu jatkuu: Perussuomalaisten Hakkarainen nostaa iPhone-miesten tilalle nyt Converse-miehet. 28.7.2016.
Helsingin Sanomat 2019: Sisäministeri Kai Mykkänen lupaa pian lisää toimia ulkomaalaistaustaisten rikollisuuden torjumiseen – valmisteilla noin kymmenen kohdan ohjelma. 11.1.2019.
Iltalehti 2015: Turvapaikkapäätökselle rajua kritiikkiä: "Tällainen meritaksipalvelu on käsittämätön". 20.8.2015.
Länsiväylä 2014: Espoolainen Kokoomuspomo: "Miksi maahanmuuttajaperheen pitää hankkia uudet lastenvaunut sosiaalituella?". 29.8.2014.
Me Naiset 2015: Anu Silfverbergin kolumni: iPhone-miesviha on myös naisvihaa. 1.10.2015.
Merkur 2017: Smartphone-Besitz Verboten! Syrer Schreibt, wie Man Zum Idealen Flüchtling Wird. 16.3.2017.
Metro 2017: Refugees Can Have Smartphones – Get Over It! 14.7.2017.
Suomen Kuvalehti 1939: Espanjan naiset ja Espanjan maa. 4.3.1939.
Suomen Kuvalehti 1940: Suurpelon Vallassa. 7.8.1940.
Suomen Kuvalehti 1946: Varjon Puolella. 16.3.1946.
Suomen Kuvalehti 1948: Rajalla jälleenrakennetaan. 10.7.1948.
Suomen Kuvalehti 1944a: Viikko Viipurissa. 24.6.1944.
Suomen Kuvalehti 1944b: Euroopan evakot. 8.7.1994.
Suomen Kuvalehti 1944c: Saksan 40 miljoonaa pakolaista. 9.12.1944.
Suomen Kuvalehti 1946: Tämän päivän Saksa. 19.1.1946.
Suomen Kuvalehti 1947: Tyhjenevän kaupungin evakko. 8.3.1947.
Suomen Kuvalehti 1949: Länsi-Saksan 12 miljoonaa pakolaista. 22.12.1949.
Suomen Kuvalehti 1953a: Länsi-Saksan elämää 3: Läpi viiman ja yön. 21.2.1953.
Suomen Kuvalehti 1953b: Länsi-Saksan elämää 4: Vailla pysyväistä majaa. 14.3.1953.
Suomen Kuvalehti 1955: Niitä on jo miljoona. 20.8.1955.
Suomen Kuvalehti 1956a: Orjuutta pakoon. 17.11.1956.
Suomen Kuvalehti 1956b: Buchsin perjantai. 24.11.1956.
Suomen Kuvalehti 1956c: Silta vapauteen. 8.12.1956.
Suomen Kuvalehti 1957: Pakolaisen taival on raskas. 12.1.1957.
Suomen Kuvalehti 1961: Ennen kuin portit sulkeutuvat. 5.8.1961.
Suomen Kuvalehti 1962: Berliinin muurin juurella. 1.9.1961.
Suomen Kuvalehti 1965a: Pakolaiset. 20.11.1965
Suomen Kuvalehti 1965b: Kotikylä jäi. 20.11.1965.
Suomen Kuvalehti 1966a: Lahjaksi saimme, lahjaksi antakaamme. 29.10.1966.
Suomen Kuvalehti 1966b: Tule ja auta meitä elämän alkuun. 29.11.1966.

https://doi.org/10.21435/tl.269

Suomen Kuvalehti 1967a: Haluaisitteko kummilapsen Intiasta. 11.11.1967.
Suomen Kuvalehti 1967b: Biafra. 28.10.1967.
Suomen Kuvalehti 1969a: Auta kanssamme. 18.4.1969.
Suomen Kuvalehti 1969b: Muista pakolaista. 7.11.1969.
Suomen Kuvalehti 1971b: Bengalin helvetti. 10.12.1971.
Suomen Kuvalehti 1972: Albaka – Palestiinalaisten turvapaikka. 3.11.1972.
Suomen Kuvalehti 1980: Nälän varjot. 5.9.1980.
Suomen Kuvalehti 1984a: Lääkärien vallankumous. 19.4.1984.
Suomen Kuvalehti 1984b: Etiopia tarvitsee apua. 16.11.1984.
Suomen Kuvalehti 1986: Pysähtyneet päivät 3.10.1986.
Suomen Kuvalehti 1971a: Berliinin häpeämuurin voitot ja tappiot. 13.8.1971.
Suomen Kuvalehti 1979: Karjalaisten laulu. 5.10.1979.
Suomen Kuvalehti 1991a: Kotimaanne ompi Somalia. 18.01.1991.
Suomen Kuvalehti 1991b: Lannistumattomat. 13.9.1991.
Suomen Kuvalehti 1994: Surullista historiaa evakkotieltä. 23.9.1994.
Suomen Uutiset 2015: Slunga-Poutsalo: Elintasosurffarit käännytettävä pikaisesti – eriarvoistavat tuet poistettava. 21.8.2015.
Talouselämä 2019: Siniset vaativat hallitusta hätäkokoukseen Oulun raiskausten vuoksi. 12.1.2019.
Tamperelainen 2015: Miksi tulee vain nuoria miehiä? Tutkija: Järjestelmämme auttaa vääriä ihmisiä. 19.8.2015.
Uusi Suomi 2018: Oulun seksuaalirikokset. Nyt tuli Juha Sipilän lausunto: ”Järkyttävä, epäinhimillinen teko”. 5.12.2018.

https://doi.org/10.21435/tl.269